

Gewichtige persoon lijkheden

De Dictator en de Empress van het Hongaarse Gainlab zitten vol buizen en zijn beide geïnspireerd op legendarische studioprocessors. Een betaalbare Fairchild en Pultec, is dat mogelijk?

door **Sascha Meijer**
sascha@interface.nl

Zoals je wel vaker ziet bij hardware-ontwerpers, is Gainlab Audio begonnen met het modificeren van de apparatuur in hun eigen studio. Tijdens het repareren van compressors en equalizers in de Budapester Gainlab Studios, kwamen ze erachter dat het vervangen van onderdelen in bestaande hardware niet alleen inspirerend was, maar ook aangename klankveranderingen tot gevolg had. Zowel de Dictator als de Empress zijn dan ook gebaseerd op studioklassiekers, maar dan wel met een aantal toegevoegde technische mogelijkheden om de veelzijdigheid en flexibiliteit te vergroten.

Snel, trager, traagst

De Dictator is een stereo vari-mu compressor, en dat betekent buizen en relatief trage com-

info

- **Prijs excl.:**
Dictator € 1.630,-
Empress € 1.730,-
- **Distributie:**
Amptec
- **Internet:**
gainlabaudio.com

het oordeel

- + ongelooflijk veelzijdig voor een vari-mu compressor
- + karakter en kleuring
- + prijs
- + muzikaal
- geen

pressie. Vari-mu is een van de oudste vormen van compressie; de bekendste vari-mu compressor, de Fairchild 670, werd ontwikkeld in de jaren 30 en is nog steeds een gewild apparaat. Vanwege de traagheid van de compressie worden vari-mu compressors over het algemeen beschreven als 'bijzonder muzikaal', omdat ze als het ware met de dynamiek mee veren. Ze zijn daardoor bij uitstek geschikt voor bus- en mastercompressie. Daar blijft het echter niet bij: vari-mu werkt met buizen, dus er wordt ook behoorlijk gekleurd. Gebruik op individuele instrumenten is dus ook zeker de moeite waard, maar in sommige gevallen is het wel zaak om hem te combineren met een wat snellere compressor.

De Dictator is een stereo compressor, maar onder de grote, centrale threshold-knop is er ook een Stereo Unlink te vinden. Daarmee koppel je echter alleen het sidechainkanaal los. Dat zorgt ervoor dat links en rechts iets onafhankelijker zullen reageren. Dat kan handig zijn in een masteringsituatie,

maar daarmee wordt de Dictator dus géén dual-mono unit. Die maakt Gainlab overigens wel (Dictator Dual Mono), maar daarvoor moet je 200 euro meer neerleggen. Verder vind je op het front wat meer instelopties dan op de gemiddelde vari-mu compressor, zoals het sidechainfilter en de Mode-knop. Hoewel een sidechainfilter ongebruikelijk is op een vari-mu compressor, spreekt de functionaliteit voor zich. De Mode-knop vergt wat meer uitleg. Deze heeft drie standjes voor twee compressiemodes: HiComp en LoComp, met daar tussenin een Bypass.

Vloeiend

Met de HiComp mode kun je de Dictator behoorlijk agressief laten klinken. Op de aller snelste setting, met flink veel inputgain kan de Dictator behoorlijk pompen; niet direct een eigenschap die je een vari-mu compressor toedicht. De resultaten op de snelle setting zijn echt te gek: elektronische sampledrums kun je in een klap meer groove en een smaakvol dof-sissende buizentextuur geven die het gevoel van aanraakbaarheid vergroot. Zet hem parallel in bij bijvoorbeeld basgitaar, en het staat direct als een huis. Ook hierbij zorgt stevig insturen voor een mooie dosis karakter en worden details smaakvol naar voren gebracht. Wil je de snelle settings inzetten op je drumbus, dan merk je direct dat de sidechainfilter een hele krachtige toevoeging is. Zo kun je namelijk eenvoudig de body van je kick intact houden en toch behoorlijk ver gaan met dynamisch vormen. Dankzij de vier attacktijden en drie release-tijden, kun je verbazingwekkend scherp vormgeven met de Dictator.

Die controle en mogelijkheid tot vormgeving blijft aanwezig als je schakelt naar de LoComp setting. Deze reageert een stuk meer zoals je verwacht van een vari-mu compressor: muzikaal, smaakvol en subtiel. Op de LoComp setting een drumbus bewerken is nog steeds te gek, maar je luistert dan simpelweg naar andere zaken: met de buizen en de trage attack kun je de tonaliteit van toms mooi vormen en een kick op een gecontroleerde manier veel impact geven. Je moet hier wel echt rekening houden met het feit dat de Dictator behoorlijk kleurt. Het kan beter zijn om niet al te hard in te sturen en juist de output wat op te schroeven voor het gewenste resultaat; een kwestie van gewinning en smaak.



Gebruik je de Dictator op een volledige mix, dan valt op hoeveel compressie je toe kunt voegen zonder dat het totaal gesloten of benepen gaat klinken. Het is daarmee echt een heel aangename compressie om 'naartoe te mixen'; als een soort premaster die de boel alvast, op een heel smaakvolle manier, wat meer samenbrengt.

Buizenkarakter

De op een Pultec geïnspireerde Empress is, evenals de Dictator, voorzien van een schappelijke hoeveelheid buizen. Waar de Dictator direct behapbaar aanvoelt, is het bij deze passieve dual-mono equalizer misschien wel even zoeken. Het front is een wirwar van schakelaartjes en stevige, zwarte draaiknoppen. Ook hier heeft Gainlab een klassiek concept genomen en daar zaken aan toegevoegd. De eigenschappen van een passieve equalizer bezit de Empress nog steeds: je kunt tegelijk boosten en cutten in het hoog en het laag. Daar staat tegenover dat deze passieve equalizer dankzij de midband 3-bands is in plaats van 2-bands en dat de filters schakelbaar zijn tussen Normal boost en Shift boost.

De beste manier om het verschil daartussen te beschrijven is luisteren: de normale boost lijkt op Pultec-achtige filtering waarbij je sprankel, zwaarte en grootte toevoegt,

specificaties

- alle regelaars in stapjes
- trafo output
- stereo in- en outputs (xlr)
- 2u/19"
- **Dictator**
- vari-mu compressor
- 2 ratiovariaties
- 4-standen attack
- 3-standen release
- thresholdregelaar
- sidechainfilter
- stereo link
- 2 pentodebuizen per kanaal
- 4,2kg
- **Empress**
- 2-kanaals passieve eq
- low; 30-180Hz, 11dB boost en cut
- mid; 0,2-7kHz, +/-9dB
- hoog (shelf/bell): 3-16kHz, 11dB boost en cut
- tube boost voor extra gain en harmonics
- 2 buizen gainstage per kanaal
- 5,6 kg

terwijl de Shift mode iets meer gefocust klinkt. Het laag wordt wel zwaarder, maar er is iets meer compactheid en wat minder grootsheid. De Empress heeft verder een Tube Boost-switch die meer (buizen)karakter aan het uitgangssignaal toevoegt.

Knappe prestatie

Zo levert de Empress, net als de Dictator, meer flexibiliteit dan de klassieker waarop ze is gebaseerd. Vanwege de drie banden zet je 'm vrij eenvoudig in op individuele instrumenten; er is genoeg precisie om bijvoorbeeld een vocal of akoestische gitaar vorm te geven. Wat direct opvalt aan de klank, is dat je héél snel van opname naar muziek gaat. Het lijkt alsof het toevoegen of wegsnijden van frequenties niet alleen zorgt voor timbre, toon en karakterverandering, maar alsof de Empress bronnen ook concreter en preciezer in je mix wegzet.

Dit lijkt deels te komen door de Tube Boost, die een mooie reeks harmonischen toevoegt, en deels doordat de filters simpelweg ongelofelijk strak en open klinken. Je kunt heel grote ingrepen plegen zonder de levendigheid in je klank te verliezen, maar ook subtiel bijsturen om de tonale balans van een totale mix te perfectioneren.

Dat beide aspecten zo goed naar voren komen, is een knappe prestatie. Net als bij

INTERFACE XTRA

- Dictator: eindmixdemo
- Empress: 5 praktijkdemo's
- Dictator: 24bit audiodemo's
- handleidingen